

تاریخ جامع و معاصر زبان و ادبیات عربی

نویسنده: حنا الفاخوری

سرشناسه	فاخوری، حنا:
عنوان قراردادی	Fakhuri, Hanna
عنوان و نام پدیدآور	الجامع فی تاریخ الادب العربی ادب الحدیث فارسی
مشخصات نشر	تاریخ جامع و معاصر زبان و ادبیات عربی / نویسنده حنا الفاخوری؛ مترجم عبدالعلی دیلمی.
مشخصات ظاهری	اهواز: عبدالعلی دیلمی، ۱۳۹۶.
شابک	:: مصور.
وضعیت فهرست نویسی	۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۸۴۲۹-۳:
موضوع	فیفا
موضوع	ادبیات عربی -- تاریخ و نقد
موضوع	-- History and criticismArabic literature:
موضوع	نویسندگان عرب -- سرگذشتنامه
موضوع	Authors, Arab -- Biography:
موضوع	ادبیات عرب -- قرن ۲۰ م. -- تاریخ و نقد
موضوع	-- History and criticismth century۲-- Arabic literature:
موضوع	شاعران عرب -- سرگذشتنامه
موضوع	Poets, Arab - Biography:
شناسه افزوده	دیلمی، عبدالعلی، ۱۳۲۶، مترجم
رده ابندی کنگره	PJA: ۱۳۹۶۲۰۵۳ ۲۲ ت ۲ /
رده ابندی دیویی	۷۰۹/۸۹۲:
تألیف: حنا الفاخوری // ترجمه: عبدالعلی دیلمی // صفحه آرا: شادی ترا، زاده // طراح جلد: سید محمد رضا عالم زاده	
// نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۹۹۶ // حق چاپ: فقط در انحصار ناشر باشد // تیراژ: ۲۰۰ نسخه //	
بها: ۵۰۰۰۰ تومان //	
ایمیل: almobin1390@yahoo.com	

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
بخش اول: محیط نهضت جدید.....	۱
بخش دوم: نثر نهضت جدید.....	۱۰
فصل اول: نگاه کلی.....	۱۰
فصل دوم: داستان و سی.....	۱۳
فصل سوم: نثر.....	۲۰
فصل چهارم: نقد ادبی، مقاله نویسی در نشریات.....	۲۵
فصل پنجم: تاریخ و علوم.....	۳۰
بخش سوم: شعر نهضت جدید.....	۳۲
بخش چهارم: ادبیات نهضت جدید.....	۳۸
فصل اول: پیشگامان نهضت جدید در نثر نویسی.....	۳۸
ناصریاف الیازجی (۱۸۷۱-۱۸۰۰م).....	۳۸
أحمد فارس الشدياق (۱۸۸۷-۱۸۰۱م).....	۴۸
رفاعة الطهطاوی (۱۸۷۳-۱۸۰۱م).....	۶۰
جمال الدين افغانی (۱۸۹۷-۱۸۳۹).....	۶۸
شیخ محمد عبده (۱۹۰۵-۱۸۴۹م).....	۷۳
عبدالرحمن کواکبی (۱۹۰۲-۱۸۵۴م).....	۷۶
شهاب الدین آلوسی (۱۸۵۴-۱۸۰۲م).....	۸۳

۸۴	فرنسیس فتح الله مرآش (۱۸۷۳-۱۸۳۶م)
۸۴	عبدالهادی نجا الأیاری (۱۸۸۸-۱۸۲۱م)
۸۵	یوسف الأسیر (۱۸۹۰-۱۸۱۵م)
۸۵	ابراهیم الأحذب (۱۹۸۱-۱۸۲۶م)
۸۶	عبدالله ندیم (۱۸۹۹-۱۸۴۵م)
۸۸	معلم بطرس البستانی (۱۸۸۳-۱۸۱۹م)
۹۵	قاسم أمین (۱۸۶۳-۱۹۰۸م)
۹۸	مارون النّیّ (۱۸۱۷-۱۰۵۵م)
۱۰۳	احمد ابوخلیل تانی (۱۸۳۶م)
۱۰۶	أدیب اسحاق (۱۸۸۵-۱۸۶۶م)
۱۰۷	شیخ نجیب حداد (۱۸۹۹-۱۸۶۷م)
۱۰۹	فصل دوم: پیشگامان نهضت جدید در شهر.....
۱۰۹	مرحله‌ی درهم ریختگی اندیشه و تعبیر.....
۱۰۹	شیخ أمین الجندی (وفات: ۱۸۴۱م)
۱۱۰	إسماعیل الخشّاب (وفات: ۱۸۱۵م)
۱۱۰	علی الذّرویش (۱۷۹۶-۱۸۵۳م)
۱۱۱	نقولا التّری (۱۸۲۸-۱۷۶۳م)
۱۱۱	بطرس کرامه (۱۷۷۴-۱۸۵۱م)
۱۱۲	عبدالغفار الأخرس (۱۸۷۵-۱۸۰۵م)

۱۱۳	 مرحله ی تقلید آگاهانه
۱۱۴	 محمود سامی البارودی (۱۹۰۴-۱۸۳۸م)
۱۱۹	 عایشه ی تیموریّه (۱۹۰۲-۱۸۴۰م)
۱۲۱	 خلیل الخوری (۱۹۰۷-۱۸۳۶م)
۱۲۲	 خفنی ناصف (۱۹۱۹-۱۸۵۶م)
۱۲۴	 اسماعیل صبر (۱۹۲۳-۱۸۵۴م)
۱۲۷	 حافظ ابراهیم (۱۹۳۲-۱۸۷۱م)
۱۴۸	 فصل سوم : استوانه ها، نهضت جدید در نشر
۱۴۸	 شیخ ابراهیم یازجی (۱۹۰۶-۱۸۷۰م)
۱۶۱	 سلیمان بستانی (۱۹۲۵-۱۸۵۶م)
۱۸۱	 یعقوب صرّوف (۱۹۲۷-۱۸۵۲م)
۱۸۵	 شبلی شَمیل (۱۹۱۶-۱۸۶۰م)
۱۹۰	 جرجی زیدان (۱۹۱۴-۱۸۶۱م)
۱۹۵	 خیرالدین تونسّی (۱۸۷۹-۱۸۱۰م)
۱۹۶	 محمد بیرم (۱۸۸۹-۱۸۴۰م)
۱۹۶	 مصطفی کامل (۱۹۰۸-۱۸۷۴م)
۱۹۸	 سعد زغلول (۱۹۵۷-۱۸۵۷م)
۱۹۹	 مصطفی لطفی منفلوطی (۱۹۲۴-۱۸۷۶م)
۲۰۶	 ولی الدین یکنّ (۱۹۱۲-۱۸۷۳م)

۲۱۷	فرح أنطوان (۱۹۲۲-۱۸۷۴م)
۲۲۰	جبران خليل جبران (۱۹۳۱-۱۸۸۳م)
۲۵۰	ملك حُفنى ناصف (بیابانگرد) (۱۹۱۸-۱۸۸۶م)
۲۵۷	مى زیاده (۱۹۱۴-۱۸۸۶م)
۲۷۹	أمین الریحانی (۱۹۴۰-۱۸۷۶م)
۲۹۲	عیسی اسکندر معلوف (۱۹۵۶-۱۸۶۸م)
۲۹۴	محمد كرد علی (۱۹۵۳-۱۸۷۶م)
۲۹۷	پدر لویس 'جو' (۱۹۲۸-۱۸۵۹م)
۲۹۹	عباس محرد العقاد (۱۹۶۴-۱۸۸۹م)
۳۱۹	أحمد أمين (۱۹۵۴-۱۸۷۸م)
۳۲۰	امیر شکیب أرسلان (۱۹۴۶-۱۸۶۹م)
۳۲۲	مصطفی صادق الرافعی (۱۹۳۷-۱۸۸۰م)
۳۲۲	پدر، انستانس ماری الکرملی (۱۹۴۷-۱۸۶۶م)
۳۲۵	ابراهیم مازنی (۱۹۴۹-۱۸۹۰م)
۳۳۲	عمر فاخوری (۱۹۴۶-۱۸۹۶م)
۳۳۶	مارون عبود (۱۹۶۲-۱۸۸۶م)
۳۴۸	طه حسین (۱۹۷۳-۱۸۸۹م)
۳۸۷	میخائیل نعیمه (ت ۱۸۸۹م)
۴۱۷	توفیق الحکیم (ت ۱۹۰۲م)

۴۴۰	فصل چهارم: استوانه های نهضت جدید در شعر (میان سنت و نوگرایی)
۴۴۰	جمیل صدقی الزهاوی (۱۹۳۶-۱۸۶۳ م)
۴۷۶	احمد شوقی (۱۹۳۲-۱۸۶۸ م)
۵۱۱	خلیل مطران (۱۹۴۹-۱۸۷۲ م)
۵۴۲	معروف الرصافی (۱۹۴۵-۱۸۷۵ م)
۵۶۷	محمد رضا الشیبی (۱۹۶۵-۱۸۸۵ م)
۵۷۱	محمد مهدی سواد
۵۷۸	احمد الصّافی النّجفی (۱۸۹۴-۹۷۷)
۵۸۲	أمین نخله (۱۹۷۶-۱۹۰۱ م)
۵۹۵	طانوس عبده
۵۹۹	ودیع عقل (۱۹۳۳-۱۸۸۲ م)
۶۰۲	عمر ابوریثه (۱۹۹۰-۱۹۱۲ م)
۶۱۳	فصل پنجم: طلّعه های نهضت نوگرایی در شعر
۶۱۳	فوزی معلوف (۱۹۳۰-۱۸۸۹ م)
۶۳۴	ابوالقاسم الشابی (۱۹۳۴-۱۹۰۹ م)
۶۶۰	الیاس ابوشبکه (۱۹۴۷-۱۹۰۳ م)
۶۸۶	ایلیا ابوماضی (۱۹۵۷-۱۸۸۹ م)
۶۹۷	بشاره الخوری (اخطل کوچک) (۱۹۶۸-۱۸۸۵ م)
۷۰۶	صلاح لبکی (۱۹۵۵-۱۹۰۶ م)

۷۱۷	یوسف غُصوب (۱۹۷۲-۱۸۹۳م)
۷۲۲	رشید ایوب (۱۸۷۱-۱۹۴۱م)
۷۲۴	نسیب غریضه (۱۸۸۷-۱۹۴۶م)
۷۳۰	ندره حلاذ (۱۸۸۱-۱۹۵۰م)
۷۳۰	عقل الجیر (۱۸۸۴-۱۹۴۵م)
۷۳۲	علی محمود طه (۱۹۰۳-۱۹۴۹م)
۷۳۹	احمد زکی ابوشادی (۱۸۹۲-۱۹۵۵م)
۷۴۴	بدر شاك ستیا، (۱۹۲۶-۱۹۶۴م)
۷۵۱	یوسف فاخوری (۱۹۶۷-۱۹۰۶م)
۷۶۲	الیاس فرحات (۱۹۷۷-۱۹۰۰م)
۷۶۸	شاعر قروی (روستایی)؛ رشید قروی (۱۸۸۷-۱۹۰۴م)
۷۷۶	ابراهیم ناجی (۱۸۹۸-۱۹۵۳م)
۷۸۳	ابراهیم طوقان (۱۹۰۵-۱۹۴۱م)
۷۸۶	علی الجارم (۱۸۸۱-۱۹۴۹م)
۷۸۹	فصل ششم: شعر پختگی هنری و استقرار آگاهانه
۷۸۹	سعید عقل (۱۹۱۲-۲۰۱۴م)
۸۱۱	نزار قبانی (۱۹۲۳-۱۹۹۸م)

به نام خدا

حنا الفاخوری، ادیب و زبان شناس لبنانی در تاریخ ۱۹۱۶م در زحله زاده شد. درس های ابتدایش را در همان شهر آغاز کرد. در سال ۱۹۲۷م به بیت المقدس منتقل شد و در آنجا درس های راهنمایی و دبیرستانیش را به اتمام رسانید. در سال ۱۹۳۶م پس از اتمام تحصیلات فلسفی به بولسی ها پیوست و به شهر حریصا رفت. کار تدریس را در مدرسه ی اکلیری که توسط بولسی ها دایر شده بود برعهده گرفت. از آن زمان فعالیت های فرهنگی خود را آغاز نمود. او در آن زمان علاوه بر تحقیقات دینی به تألیف کتاب های درسی مدارس می پرداخت. این نویسنده ی پرکار، آثار زیادی درباره ی زبان و اصول و انشا و ادب و فلسفه و تاریخ نوشت، اما شهرتش در نوشتن کتاب های تاریخ ادبیات عرب بود. بنابر اهمیت کتاب های تاریخی، آنها را نام ذکر می کنیم: نخست کتاب یک جلدی تاریخ زبان و ادبیات عربی (از آغاز تا دوران معاصر)، دوم کتاب یک جلدی تاریخ جامع و قدیم زبان و ادبیات عربی، سوم کتاب یک جلدی تاریخ جامع معاصر زبان و ادبیات عربی، چهارم کتاب چهار جلدی الموجز فی تاریخ الأدب العربی (از آغاز تا دوران معاصر).

از بین این چهار تاریخ، حسب اطلاع بنده، کتاب نخست توسط مرحوم عبدالمحمد آیتی به فارسی ترجمه شد. و اکنون به یاری خدای متان یکی دیس از آنها تحت عنوان «تاریخ جامع و معاصر زبان و ادبیات عربی» توسط این جانب ترجمه می شود.

گفتنی است که کتاب های تاریخی این دانشمند فاضل در دانشگاه های راسر دنیا مورد اهتمام قرار گرفته است، اما این یکی را بنده نه یک کتاب بلکه یک گنج انسانی یا یک اعتبار این کتاب در حدیست که می شود ارزش مطالعه ی آن را معادل یک سفر دور دنیایی دانست. در پایان چنین سفری مسافر احساس خواهد کرد که پس از مشاهده ی مناظر طبیعی و تاریخی و دیدار با انسان ها، با فرهنگ های متنوع و آداب و رسوم گوناگون، انسان دیگری شده است و دیدگاه های تازه ای کسب نموده است، و این علاوه بر لذت های چشم و گوش و جان است که در

ذائقه‌ی او ثبت خواهد شد و سبب بهره‌مندیش تا واپسین لحظات زندگیش خواهد شد.

خلاصه این که در این اثر ارزشمند، دو ویژگی اساسی کاملاً بارز است؛ نخست قلم فاخر و بی‌بدیل نویسنده که با استدلال و تعبیرگری بسیار متن و شیوا ریزترین مسائل ادبی و عاطفی و روانی و اجتماعی و فرهنگی را بیان نموده است، دوم شیوه‌ی تحلیل و اقناع اوست که با اسلوبی کاملاً علمی و منطقی هیچ نکته‌ای را بی دلیل نمی‌گذارد، و در نتیجه خواننده را علاوه بر لذت معنوی که به او می‌بخشد همراه با کوله‌باری از معلومات ارزشمند نقد ادبی و تاریخی و... بدرقه می‌سازد.

سخن آخر این که در راه ترجمه‌ی این کتاب زحمتی سنگین و زمانی زیاد صرف شده است، از این بابت که نویسنده‌ی فاضل معانی بلند و انبوه و ظریف و پیچیده را با قلمی فوق‌العاده فاخر و بیانی بسیار بلیغ و فاخر زائد الوصفی تحریر نموده است. گاهی کلام به هم پیوسته‌ی او شامل چندین جمله و عبارت می‌شود و به اندازه‌ی یک بند می‌رسد. در چنین شرایطی و به جهت اصراری که در رعایت و حفظ رسالت دار و نیم فاخر او داشتیم و با توجه به امکانات تعبیری و ویژگی خاص زبان فارسی مجبور بوده‌ایم عبارت‌ها را به هم پیوسته را تفکیک نماییم و با آوردن واژه‌هایی چون: نیز، همچنان که، آن که، همان ده و... جمله‌ها را برهم معطوف سازیم. همچنان که در راستای بهره‌مندی خواننده‌ی عزیز، نخست نام برخی آثار را به فارسی برگردانیدیم، دوم برخی اعلام و اصطلاحات و نکات مبهم را در حاشیه‌ی کتاب به شکل پانویس توضیح دادیم. با وجود این (دقت‌ها) رجاء واثق داریم که بر اساس عادت مهجور، رانندگان عزیز پس از خواندن برگردان این اثر ارزشمند ما را از نظرها و انتقادات و پیشنهادات عالمانه‌ی خود محروم نسازند تا که به یاری خدا در چاپ‌های بعدی اعمال گردد. و ما توفیقنا الا بالله العزیز امید

العلی دیلمی شهریور ۱۳۹۶